

Meditatie

Donker, licht, toekomst

De dagen worden korter, het wordt steeds vroeger donker, de nachten worden langer.... Zo beginnen veel teksten over advents- of kerstprojecten. Het klinkt als een cliché, de donkere dagen voor Kerst.... En toch is het ook gewoon waar: het wordt inderdaad vroeger donker, en in het donker zijn mensen soms vatbaarder voor somberheid. De liturgische traditie van de kerk probeert een tegenwicht te geven voor die donkerheid. Er zijn veel advents- en kerstliederen over licht. Die liederen willen de zwaarte van het donker zeker niet ontkennen. Het ontkennen van donkerheid en verdriet maakt het verdriet immers alleen nog maar erger. Alsof het er niet zou mogen zijn. Zingen over licht maakt het donker draaglijk. Zoals het Taizé-lied, ontleend aan Psalm 139: "Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft...." (Lied 598) Het vuur staat voor de hoop dat er misschien een uitweg zou kunnen komen, voor de warmte van liefde en geborgenheid die het donker draaglijk kunnen maken, voor het licht waarbij een toekomst zichtbaar kan worden. Maar het donker wordt niet ontkend.

Een nieuw lied over licht in het donker hoorde ik onlangs tijdens de Landelijke Diaconale Dag in de Utrechtse Jaarbeurs. De organisatie had Stef Bos gevraagd om tijdens de slotviering te zingen. Dat Stef Bos prachtige Bijbelse liedjes heeft geschreven had ik al eerder ervaren. Enkele jaren geleden heb ik eens een liedje van hem over Ruth gebruikt in een preek. Het is de moeite waard dat liedje op internet op te zoeken. In de jaarbeurs heb ik het voor het eerst live gehoord en het ontroert me nog steeds. Stef Bos vertelde over zijn vader die diaken was. Altijd in de weer voor anderen. Hij had er prachtige herinneringen aan. Hij had het geloof op enig moment los gelaten, maar gezien de liedteksten die hij schrijft vermoed ik dat het geloof hem later wel weer gevonden heeft. Speciaal voor de gelegenheid van de Diaconale Dag schreef Stef Bos een liedje over licht. De titel sluit aan bij het thema van Kerk in Actie Kerst 2018: 'Geef licht aan kinderen in de knel' en de tekst is te vinden op de website van Kerk in Actie.

“Het wordt steeds vroeger donker
De winter is in zicht (...)
Geef licht
Voor een uitweg uit het donker
Geef wat er vaak niet is
Geef licht (...)

Zie de wereld om ons heen
Zie de leugen die regeert
Zie de ongeleide leiders
Zie hun volk dat crepeert
En zie de oorlog die maar doorgaat
Ook al is ze ver van hier
Onze wereld is te klein
Om het niet te willen zien

Geef licht
Geef ruimte en geef uitzicht
Geef wat er vaak niet is
Geef licht (...)

Ik stak mijn kop onder de grond
Maar de haan die bleef maar kraaien
Alsof hij zei je moet iets doen
Om een verschil te kunnen maken
Je kunt verdrinken in cynisme
Alsof het toch niets uit kan halen
maar in de verte schijnt een ster
Die de richting kan bepalen

En hij geeft licht
Voor een uitweg uit het donker
Voor wat er vaak niet is
Dus geef licht
Geef alles wat je hebt
Geef de liefde een gezicht”

Het mooie van dit lichtlied vind ik dat het donker niet wordt weggepoetst. Toch is het een aansporing om het licht te blijven zien, te blijven zoeken, te blijven aansteken. Als de kerstdagen donker zijn en het familiefeest dreigt te verzanden in ruzie of juist in eenzaamheid, kan je misschien bedenken: Geef licht!

Het doet me denken aan het begin van het Johannesevangelie: “Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet kunnen doven.” Het wonder van Kerst is dat het licht overwint, zelfs als het donker blijft bestaan. In een volstrekt uitzichtloze situatie (een ongehuwde moeder onderweg, zonder dak boven haar hoofd, zonder rustplaats) krijgt een kind. Juist dat kind blijkt belofte in zich te dragen voor toekomst, voor uitzicht, voor licht. Het wonder van Kerst is dat die belofte van toekomst na al die eeuwen nog steeds geldig is!

Ds. Sara Dondorp.

Gepubliceerd in maandblad De Schakel
Protestantse gemeente te Chaam c.a. , December 2018